

Wyniki ankiety

Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

Opracowanie:

dr hab. Łukasz Zamęcki prof. ucz. (ZNP w UW)

dr Bartosz Rydliński (ZNP w UKSW)



Ankieta

Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

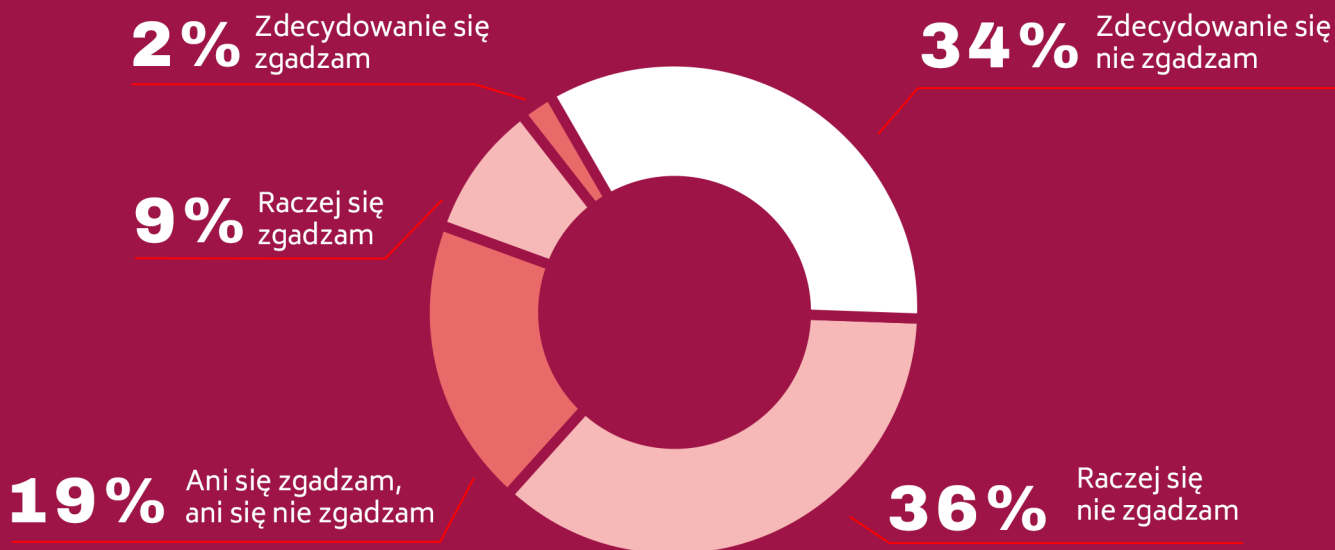
Przeprowadzona w dniach **11-28.02.2025r.**

5 pytań dot. oceny aktualnych zasad ewaluacji jakości działalności naukowej jednostek.

Została ona rozestana do wszystkich organizacji członkowskich RSzWIN ZNP, a odpowiedzi udzieliło nam

989 osób

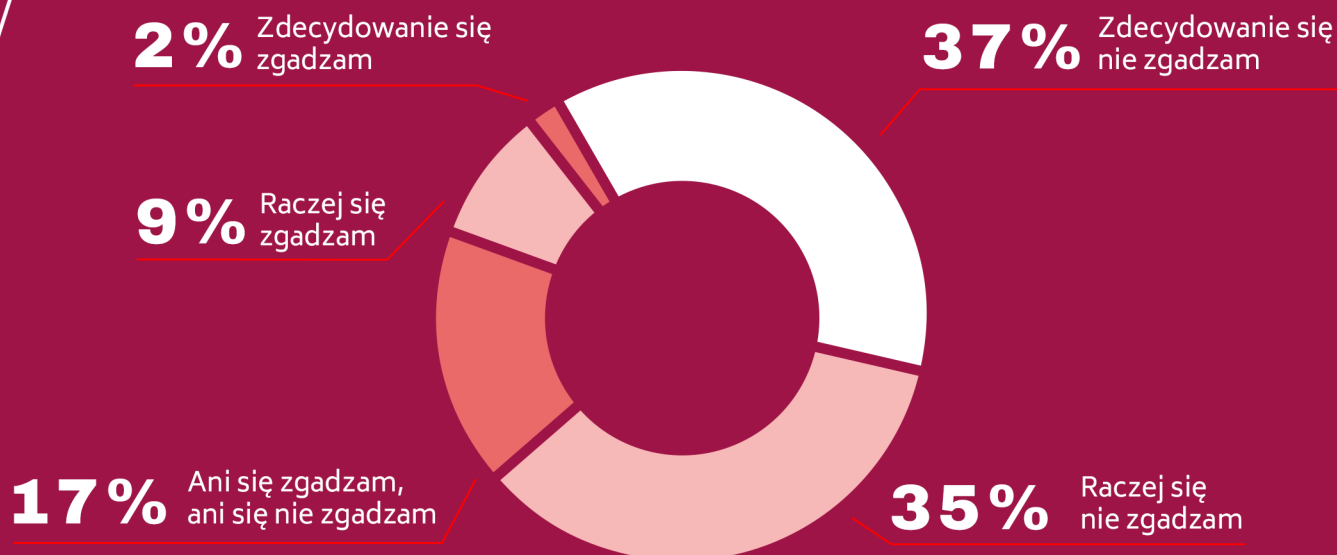
“Obecne zasady ewaluacji sprawiedliwie odzwierciedlą potencjał naukowy jednostek za lata 2022-2025”



70% respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem, że obecne zasady ewaluacji sprawiedliwie odzwierciedlą potencjał naukowy jednostek za lata 2022-2025.

Za sprawiedliwie odzwierciedlający uznało obecne zasady jedynie **11%** respondentów.

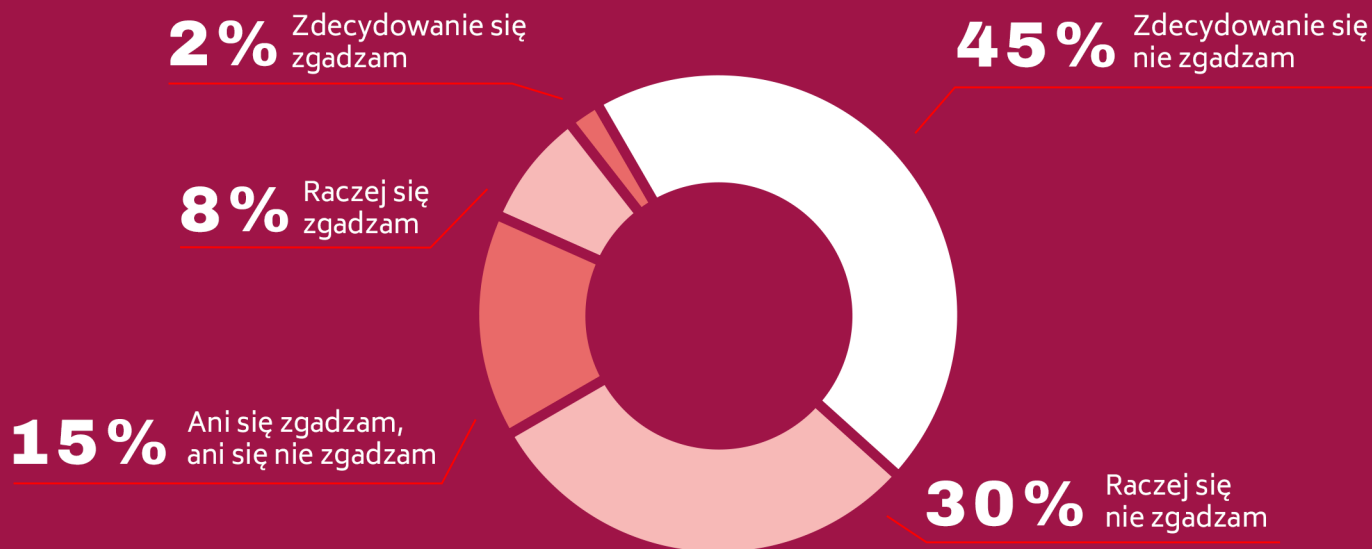
“Obecne zasady ewaluacji wspierają budowę jakości naukowej jednostek naukowych”



72% biorących udział w ankiecie nie zgadza się z twierdzeniem, że aktualne zasady ewaluacji wspierają budowę jakości naukowej jednostek naukowych.

Stwierdzenie takie wspiera jedynie **11%** ankietowanych.

“Aktualny system tworzenia list czasopism i wydawnictw opiera się na zasadach odzwierciedlających przede wszystkim jakość naukową czasopism i wydawnictw”



Także bardzo krytycznie oceniony został aktualny system tworzenia list czasopism i wydawnictw, a więc kluczowy element oceny dyscyplin naukowych w ramach jednostek.

75% respondentów nie zgadza się, że listy są tworzone na zasadach odzwierciedlających jakość naukową czasopism i wydawnictw.

Z tego aż **45%** zdecydowanie nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

„Powinno nastąpić przesunięcie oceny ewaluacyjnej do czasu wypracowania nowych zasad oceny działalności naukowej”

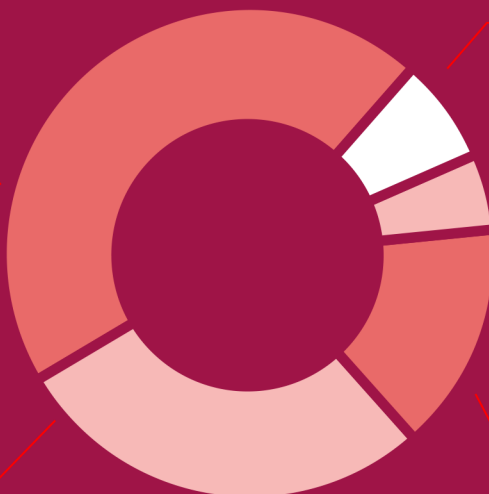
45% Zdecydowanie się zgadzam

28% Raczej się zgadzam

7% Zdecydowanie się nie zgadzam

5% Raczej się nie zgadzam

15% Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam



W pytaniu mogącym pokazywać czego oczekują naukowcy od obecnego okresu ewaluacji, aż **73%** respondentów uważa, że powinno dojść do przesunięcia oceny ewaluacyjnej do czasu wypracowania nowych zasad oceny działalności naukowej.

„Lista czasopism i wydawnictw nie powinna być zmieniana w trakcie toczącego się okresu ewaluacyjnego”

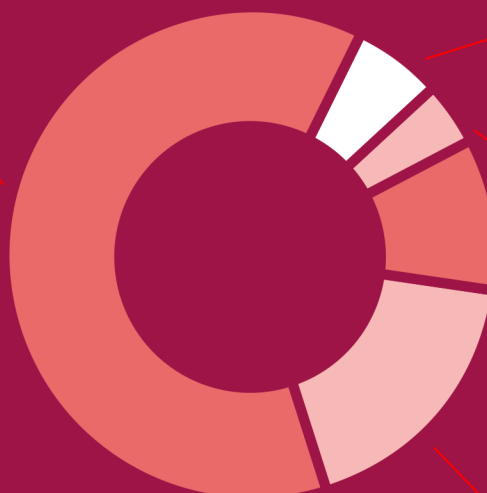
62% Zdecydowanie się zgadzam

6% Zdecydowanie się nie zgadzam

4% Raczej się nie zgadzam

10% Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam

18% Raczej się zgadzam



Kolejnym oczekiwaniem jest niezmienną list czasopism i wydawnictw w trakcie już toczącego się okresu ewaluacyjnego.

80% uczestników ankiety zgadza się z takim stwierdzeniem.

Ponad jedna trzecia biorących udział w ankiecie RSzWiN ZNP przesłała swoje odpowiedzi na otwarte pytanie dotyczące kwestii, które należy poruszyć w kontekście zasad i procesu ewaluacji działalności naukowej w Polsce.

Główne wnioski prezentują się w sposób następujący:

Reforma systemu punktowego

Obecny system ewaluacji, oparty na punktacji publikacji oraz bibliometrycznym sposobom oceny sprzyja manipulacjom i nie odzwierciedla rzeczywistej wartości badań naukowych. Konieczne jest stworzenie transparentnego i trwałego modelu oceny, który uwzględni jakość badań oraz ich realny wpływ na naukę i społeczeństwo.



„Selektywny charakter przyznawania grantów NCN w oparciu o wątpliwe i przeczące sobie recenzje są symbolem porażki obecnego systemu.

dr (woj. mazowieckie)

Transparentność i sprawiedliwość w przyznawaniu grantów

Proces przyznawania finansowania jest uznaniowy i obciążony patologiami, co skutkuje faworyzowaniem wybranych jednostek. Należy wprowadzić przejrzyste kryteria oceny projektów. Przy ocenie dorobku zagraniczni recenzenci bazują na publikacjach indeksowych w zagranicznych bazach, w pełni ignorując listę ministerialną.



Nie powinno się na tych samych zasadach oceniać jednostek naukowo-badawczych i uczelni wyższych. Jednostki naukowo-badawcze nie mają obowiązku kształcenia kadr naukowych, a uczelnie wyższe mają w głównej mierze skupić się na kształceniu.

dr inż. (woj. dolnośląskie)

Zwiększenie roli badań podstawowych i dydaktyki

Dominujący nacisk na publikacje marginalizuje dydaktykę i badania podstawowe, szczególnie w naukach technicznych. Nowy system powinien lepiej uwzględniać wkład naukowców w edukację i popularyzację nauki.

Zróżnicowanie kryteriów oceny dla różnych jednostek naukowych

Obecna ewaluacja nie uwzględnia różnic między uczelniami wyższymi a instytutami badawczymi. Potrzebny jest system oceny dopasowany do specyfiki różnych typów instytucji akademickich.

Dowartościowanie polskich czasopism naukowych

Zachodnie periodyki są premiowane kosztem polskich czasopism, co prowadzi do odpływu środków finansowych i marginalizacji badań prowadzonych w języku polskim. Proponuje się wyrównanie punktacji i wsparcie dla krajowych wydawnictw.



Likwidacja „punktozy” i patologii publikacyjnych

Obecny system premiuje masową produkcję niskiej jakości publikacji oraz praktyki takie jak ghostwriting i dopisywanie współautorów bez rzeczywistego wkładu. Wskazana jest reforma systemu publikacyjnego, oparta na jakości, a nie liczbie prac.

Odejście od arbitralnej listy czasopism punktowanych

Lista czasopism i przypisywane im wartości punktowe są uznaniowe, podatne na manipulacje i polityczne naciski.

Zwiększenie finansowania i poprawa warunków pracy badaczek i naukowców

Niedostateczne środki na badania i wysokie koszty publikacji w renomowanych czasopismach hamują rozwój nauki. Wskazana jest większa inwestycja w naukę oraz stworzenie Polskiego Konsorcjum Wydawniczego, które obniżyłoby koszty publikacji.

Stabilność zasad ewaluacji

Ciągłe zmiany w punktacji czasopism i zasadach ewaluacji wprowadzają chaos i niepewność. Konieczne jest ustalenie z całym środowiskiem jednolitych kryteriów obowiązujących przez cały okres ewaluacyjny.



Obecny system ewaluacji powinien być zlikwidowany z uwagi na rażącą skalę nadużyć i sprowadzenie pracy naukowej do fabryki slotów i punktów.

dr (woj. mazowieckie)

Uwzględnienie specyfiki różnych dyscyplin naukowych

Jednolite kryteria oceny są nieadekwatne do specyfiki różnych dziedzin, np. nauk humanistycznych, gdzie kluczową rolę odgrywają monografie, a nie artykuły. System powinien uwzględniać różnorodność metod i celów badawczych.

Podsumowując, odpowiedzi związkowczyń i związkowców ZNP jednoznacznie wskazują na konieczność gruntownej reformy systemu ewaluacji działalności naukowej w Polsce. Krytyka dotyczy przede wszystkim nadmiernego formalizmu, punktacji oderwanej od rzeczywistej jakości badań i braku transparentności w przyznawaniu środków finansowych. Reformy powinny zmierzać w kierunku oceny opartej na rzeczywistym wpływie badań, stabilności systemu oraz większego wsparcia dla polskich naukowców oraz zmniejszaniu nierówności w polskiej nauce i szkolnictwie wyższym.